

СЪЗДАВАНЕ НА ОПТИМАЛНА СРЕДА ЗА КАЧЕСТВО НА ОДИТА

Monica Foerster

*Заместник председател, Комитет на
Международната федерация на
счетоводителите (IFAC) по въпросите
на малките и средни практики*

Rogério Garcia

*Технически директор,
Институт на независимите
одитори в Бразилия (IBRACON)*

Бизнес средата по целия свят постоянно се променя и става все по-сложна почти ежедневно. Регулаторните органи и други заинтересовани страни отправят предизвикателство към одиторите да демонстрират и докажат, че са в състояние да останат в крак с тези промени, като същевременно запазват високо качество в своята работа. Макар инициативите, предприемани от одиторите, да са важни с оглед повишаване качеството на одита, външните фактори също играят съществена роля. Анализът на начините за повишаване качеството на одита следва да взема под внимание цялостната гледна точка, включваща одитори, съставители, други пазарни участници, както и регулаторни органи.

Първо, трябва да направим крачка назад и да разберем качеството на образованието в дадената страна. Колежите и университетите са гръбнакът на подходящото професионално образование. Качеството на техните образователни програми определя качеството на специалистите, навлизащи в бъдеще на пазара в ролята на счетоводители в бизнеса (съставители) или одитори. Впоследствие ефикасните програми за продължаващо образование за съставители и одитори са от ключово значение за това тези професионални лица да останат в крак със съответните промени в правилата и нормативната уредба. В продължение на много години програмата за продължаващо образование в Бразилия бе фокусирана единствено върху одиторите. В последно време обаче **Федералният съвет по счетоводство (CFC)** направи значителна крачка напред в това отношение, като наложи изискване съставителите на финансовите отчети на големи предприятия, регулирани предприятия и предприятия, регистрирани за търгуване на борсата, да получават ежегодно минимален брой часове обучение, считано от 2016 година.

Компаниите също могат да допринасят за качеството на одита, като създават и поддържат надеждна структура на корпоративното управление. Възприемането на етична култура в рамките на организацията, както и на политика по отношение подбора, наемането и обучението на служителите,

особено на тези, участващи пряко или косвено в ключовите процеси на вътрешен контрол и финансово отчитане, е от критично важно значение. Тези фактори допринасят за повишаване качеството на информацията, изготвяна от предприятието, което оказва пряко влияние върху оценката, естеството, обхвата и времето за изпълнение на одиторските процедури. Одитният комитет също представлява ценен инструмент за подобряване на взаимодействието между управителните органи на предприятието и одитора, осъществявайки надзор над дейностите по финансово отчитане и работата на одиторите.

Във вътрешен аспект одиторските фирми с различна големина, включително малките и средни практики (МСПрак.) в Бразилия, постоянно инвестират време и ресурси в повишаване качеството на одита. [МОС \(ISA™\)](#) и [МСКК \(ISQC™\) 1](#), т.е. Международните одиторски стандарти и Международният стандарт за контрол върху качеството, разработени изключително от Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (International Auditing and Assurance Standards Board®) са задължителни за всички одиторски фирми в Бразилия, допринасяйки за усъвършенстване на процеса по отношение на фирми от всякакъв калибър.

Пряко или косвено влияние върху този процес на постоянно усъвършенстване оказват различни фактори, като:

- (а) пазари: поради увеличаващата се сложност на сделките и операциите и непрекъснатото разработване на нови технологии одиторите трябва да се съобразяват с широк набор от специалисти, които да адресират специфични рискове, като например тези, свързани с информационните технологии, оценяването, актюерските оценки, разследващото счетоводство и финансовите инструменти, споменавайки само някои от тях. Поради тази причина понастоящем от одиторите се изисква да разполагат не само с технически умения, за да извършат адекватно одита, но и със способност ефикасно да координират работата на всички тези специалисти поради факта, че при издаване на одиторския доклад одиторът запазва крайната отговорност за извършената от тях работа;
- (б) вътрешни и външни инспекции: регулаторните органи са по-активни, взаимосвързани и сътруднически помежду си (например създаването на [Международен форум на регулаторните органи в областта на независимия одит](#)) и имат определени очаквания относно системите за контрол върху качеството на одита независимо от големината на фирмата. В тази връзка външните инспекции, осъществявани от регулаторните органи, проявяват тенденция да са по-фокусирани, последователни и насочени към постигане на общи цели. Поради тази причина от съществено значение е одиторите да отделят подходящото като продължителност време за анализиране на недостатъците, установени при вътрешните и външни инспекции, за да идентифицират по подходящ начин техните първопричини. Разработвайки добре структуриран и адекватен процес за установяване на първопричините за недостатъците, одиторските фирми ще бъдат в състояние не само да разрешат конкретните констатации, идентифицирани по време на инспекцията, но и да сведат до минимум

риска от установяване на други потенциални недостатъци в одитните процеси на фирмата.

- (в) съдебни производства: среда, характеризираща се с по-висок риск от съдебни дела, представлява допълнителен елемент, който би могъл да окаже влияние върху способността на фирмата да развива и задържа талантиви кадри. Някои юрисдикции се отличават понастоящем с по-голяма склонност към водене на съдебни дела, отколкото в близкото минало, което може да доведе до това по-малко на брой специалисти да проявяват интерес към навлизане или изграждане на кариера, която би могла да продължи повече от двадесет години в тази юрисдикция. В крайна сметка това би могло да има негативен ефект върху способността на тези фирми да привличат и задържат талантиви кадри (**неотдавна изложено виждане в Gateway** разглежда това положение като основно предизвикателство пред професията и професионалния бранш).
- (г) задължителна ротация на фирмите: много държави обмислят или въвеждат правила, налагащи задължителна ротация на фирмите, което внася допълнителни елементи на сложност в целта за повишаване качеството на одита. Подобни изисквания биха могли да доведат до сериозни последствия за професията в средно и дългосрочен аспект, включително способността на одиторската фирма да се специализира в определени отрасли (например възникващи пазари), кариерата на специалисти, посвещаващи години от трудовия си стаж за получаване на по-добро разбиране за съответния отрасъл и свързаните с това рискове за предприятията, обект на ротация, както и способността на одиторските фирми да привличат и задържат талантиви кадри. Наред с това подобно изискване може да окаже съществено влияние и върху решението на фирмата да инвестира в нови технологии.
- (д) закони и нормативни разпоредби: в Бразилия влизането в сила на **Закон 12683** включва одиторите в списъка със „задължени лица”, които трябва да докладват предполагаеми действия и доказателства, които биха могли да представляват престъпления, свързани с изпирането на пари и укриване на активи, права и ценности, идентифицирани в хода на одиторската работа. В други страни също съществуват сходни изисквания по отношение на одиторите. Макар законът определено да допринася за по-етична бизнес среда, от одиторите се изисква да разработят надежден вътрешен процес, за да гарантират, че комуникацията с властите се осъществява в своевременен порядък (в рамките на 24 часа, когато одиторът достигне до заключение, че е налице подозрително деяние). Неизпълнението на изискванията на този закон може да доведе до съществена щета за одиторската фирма, включително, но без да се ограничава до, парични санкции.

Институтът на независимите одитори в Бразилия (IBRACON), заедно с други пазарни участници и регулаторни органи, работи по няколко инициативи с цел допринасяне за повишаване качеството на одита във фирми с различна големина, като тези инициативи периодично се довеждат до знанието на всички

членове на Института посредством обучение, дискусии във формат „кръгла маса”, както и публикуване на технически съобщения.

Някои от тези ключови инициативи включват:

- (а) дискуссионни форуми: структурата на Института включва работни групи, специализирани в определени отрасли (например финансови институции, недвижими имоти, селско стопанство, застраховане, енергетика, малки и средни практики и т.н.). Тези работни групи провеждат редовни заседания с цел обсъждане на възникващи въпроси, които биха могли да имат всеобхватен ефект върху професията и професионалния бранш. Регулаторните органи и други представители на съответния отрасъл често са канени да вземат участие в дискусиите, което води до по-надежден и комплексен анализ на въпросите, включени в дневния ред и програмата на Института. Специално внимание се обръща на дейността на малките и средни практики, включително качеството на предоставяните от тях услуги;
- (б) програми за обучение за университетски преподаватели: след 2008 г., посредством проект, частично финансиран от Inter-American Development Bank с цел сближаване на счетоводните практики в Бразилия с международните стандарти, Институтът на независимите одитори в Бразилия (IBRACON) осигурява пълно онлайн обучение за университетски преподаватели. Програмата има за цел да достигне до поне един преподавател във всеки университет в Бразилия, който предоставя програми за бакалавърска степен по счетоводни науки. Това онлайн обучение е безплатно, като обхваща модули, посветени на начините за подготовка на курсове по Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО) и МОС. След завършване на обучението преподавателите имат също така право на получаване на актуална информация, качена на платформата на обучението. Повече от 500 преподаватели вече са завършили такова обучение, което ще се отрази положително върху бъдещите поколения счетоводители и одитори в Бразилия.
- (в) подкрепа за малките и средни практики: Институтът счита, че всички негови членове, независимо от големината си, следва да имат равен достъп до информация. Институтът предприема конкретни действия, така че да осигури на малките и средни практики обучение и инструментариум, които да допринесат за повишаване качеството на изпълнение на ангажиментите, включително практически насоки във връзка с контрола върху качеството и изпълнението на одити с по-малка сложност.

Повишаване качеството на одита следва да е постоянна цел за всички пазарни участници. През последното десетилетие капиталовият пазар претърпя съществени промени, като одиторската професия и одиторският бранш остават важен фактор за повишаване доверието на потребителите във финансовата информация. Институтът на независимите одитори в Бразилия (IBRACON) с гордост дава своя принос за този процес в Бразилия и ще продължи да приветства всяка инициатива, която би могла да подкрепи нашите специалисти при изпълнение на тяхната отговорност за обслужване на капиталовите пазари.

Вижте материали за прилагане на изискванията по отношение на одита и свързаните с това ресурси в раздела [Ресурси](#).

Monica Foerster е заместник председател на Комитета на Международната федерация на счетоводителите (IFAC) по въпросите на малките и средни практики. Тя е също така директор по въпросите на малките и средни практики в бразилския Институт на независимите одитори (Ibracon) и координатор на Работната група по въпросите на малките и средни практики в Института. Monica е координатор на Комитета по одитни изследвания ("Comissão de Estudos de Auditoria") в Счетоводния съвет (CRCRS). Тя има магистърска степен по бизнес администрация (MBA) в областта на финансовото управление, контролорството и одита от FGV – Fundação Getúlio Vargas, Бразилия, и завършено висше образование по счетоводство в Universidade Federal do Rio Grande do Sul – UFRGS, Бразилия.

Rogério Garcia е технически директор в бразилския Институт на независимите одитори (IBRACON) за периода 2015-2017 година. Той е съдружник в KPMG Бразилия, като работи в бранша от 1997 г. Той има опит с ангажименти за одит и ангажименти, свързани с капиталовите пазари. Rogério е работил в департамента по професионална практика в KPMG Ню Йорк и KPMG Сао Паулу при предоставяне на консултации по счетоводни и одиторски въпроси и управление на риска. От 2011 г. той отговаря за дейностите по управление на риска в Бразилия, което включва взаимодействие с регулаторните органи и процесите по контрол върху качеството във фирмата.